DR. EM. ENGEL BÁSNÍKEM.

Vzpomínky z Musea království českého.

Nepouštím se do rozboru básnických pokusů mladistvého Engla, doufaje, že tento článek neodborníkův bude pobídkou a upozorněním na rukopisné sbírky Englových básní, chované v bibliothece Musea království českého a každému, koho by věc zajímala, s ochotou přístupné. Oběas i v poslední době kmitly se v časopisech Englovy rozmanité veršované blahopřejné projevy, přípitky, žertovné a satyrické popěvky. Politik Engel v mladých letech oddával se horlivě básnění, vážnému i škádlivému. V Museu chová se několik sbírek básnických, úryvek z dramatu "Rostislav a Svatopluk", novela "Zločinci" atd. Přátelské styky musejního bibliothekáře A. Vrťátka s rodinou Englovu vysvětlují, jak se tyto rukopisy dostaly do musejního majetku.

Důležitá jest také korespondence Englova, zvláště z Paříže v letech 1876-8, kde podává důležité zprávy o životě Čechů umělců v Paříži (Čermák, Brožík, Ondříček) a o jejich poměrech, tvorbě. Dovídáme se tu zajímavých, posud asi málo známých podrobností, krušných počátků umělce dráhy Brožíkovy. Rovněž upoutá čtoucího Englovo líčení přírodních krás a starožitných památek v Italii, dojmy z cesty do Ruska.

Pro životopis Englův zasluhuje pozornosti zpráva o zatčení, odsouzení a věznění Em. Engla jako žáka akademického gymnasia za to, že sepsal plakát proti Schillerově slavnosti v Praze a jak byl za to z gymnasia vyloučen.

Tiskem vydal E. Engel 'Básně' v Praze roku 1867, nákladem vlastním, v komisi Národního knihkupectví Em. Petříka. Knížečka malého formátu, str. 124, 4. V tištěné předmluvě před dedikací A. J. Vrťátkovi omlouvá Engel, proč knížku vydává, po přívětivém úsudku osob některých. Prosí za laskavé shovění s veškerými nedostatky. "Jmenovitě pak omluviti musím seřadění, jemuž právem lze vyčítati nesouladnost; však volil jsem nejvíce seřadění dle doby sepsání, ježto myslím, že při pracích, které psány nejsou po předchozím rozvrhu, takové jsou nejvhodnější. Jsou, jižto vyčítati mi budou přílišné a v době naší zvláště nemístné — cukrování. — Na omluvu kladu tuto prostá i pěkná slova velikého Štítného: A kdo vše pročte, co je pak libosti v kráse ženské, v jich přípravách a v milém tovaryšství!"

Výtisk skvostně provází Engel tímto připsaným projevem: "Nesměle přistupuji k odevzdání dedikačního exempláru této mnou vydané knížky. Nevím, jak souzen bude tento podnik můj. Nemohu říci všecko, povím tolik, čemu nebrání okolnost, že o sobě mluvím. Jsou povahy, jimž všeobecnost jakási nepřipouští důkladnost v jednotlivém — těm často třeba, aby k důkladnosti nutné donucovali se všelijakými způsoby, jichž působivost, ač jiným zhusta neprohledná, jim samým nejvhodnější se vidí. Za způsob takový souzeno i budiž vydání knížky této."

Svou četbu a záslibu prozrazuje Engel v rukopisné básni, věnované Heineovi. Napovídá zároveň, že básník ten měl vliv při jeho básnění. Pilně překládal z německých básníků: Goethea, Heinea. Látky čerpal z látek domácích, též z lidového podání. Zpracoval na př. pověru, že každý pohřbený tak dlouho střeží hřbitov, pokud nový přichozí ho nevystřídá. Tklivě dnes dojímá, jak líčí děs a hrůzyplnost hřbitova. Od vážných motivů zažertuje si Engel v laškovných básničkách zábavných, na oslavu švestkového knedlíku, na kuří oko, na hrdinu Bojáčeviče Strášu, na životopis starého střevíce a pod. Jsou to podařené nápady, jakými zvěčnělý Engel i v poslední době za svého pravidelného pobytu v družné společnosti v Praze u Brejšků příjemně pobavil.

Engel nepřeceňoval své básnické činnosti. Skromně oceňuje básně jako plody chvilkové nálady, jako dojem z četby odložené. Báseň "Umírající básník" v tištěné sbírce upravena z delší rukopisné skladby s názvem "Epilog", kde básník Engel předkládá svou závěť:

Jen blíže, drazí páni kolegové!
Než ze schránky té duše odletí,
by tělo snad si opět našla nové,
poslyšte něco z mojí závěti!

I já jsem básnil! Ach! Vy krásné doby,
kde žárlivý vás času vodí spěch!
Jen smutné zbyly naději mně hroby
kdys' věsivších se Můsy na úsměv.

Vždy ale arci mnoho měl jsem hladu!
Nuž na krátko již bude on můj host
a do úmrtní této básně kladu
všem v odkaz vám svou trpkou zkušenost.

Já slova chtěl jsem v mocné stavět šiky
a zlepšit svět — já poměrů všech pán
však na plano prý dělal jsem jen kříky,
a nyní mru svou pýchou oklamán.

Vtipkuje, jak tehdejší básníci čerpali látky i formu, v epigramu "Básník X. mluví":

Já a Homer, my jsme dva,
já napřed, Homer vzadu,
neb jemu básně podstrčili —
já ale sám je kradu!

Nemají tyto řádky jako posmrtná vzpomínka jiného cíle, než ukázkami upozorniti na bohatost myšlenkovou a vlasteneckou tendenci básní Englových, uložených v rukopisné jeho pozůstalosti v Museu.

"Staré kázání" kárá samolibost, samolásku, ješitnou ctižádost, která neumí přinášeti oběti:

Kázání staré kážu opět znova
a nezměněn ni jeden jeho díl,
však každý skoro pojímá jen slova,
a najít nechce při sobě jich cíl!

Vy jste to, k nimž se nesou slova moje,
vy ctíte sebe nad samu i vlast,
vám suší marnost chvalných činů zdroje
a tu nechcete nikde v oběť klást! —

Ó, prosím vás, nechť cit ten samolásky
se v lásce k celku krásně rozplyne
a rozčeří se v nesčíslné pásky,
z nichž mocné pak nás každá ovine...

Do sbírky "Šlehy a nápisy" zařadil žertovné, krátké epigramy, milostné, společenské a vlastenecké, kde srší jemným vtipem, bodavými posměšky a rozmarným humorem. Charakterisuje na př. Bájkou českou politiku:

Dvěma jednou zachtělo se k snědku
po jediné jitničce —
hned si tedy k hodům sedli,
každý z jednoho ji konce jedli,
a kdy přišli do prostředku:
dali sobě po hubičce!
Tu to máte beze všeho křiku —
Pán Bůh požehnej tu českou politiku!

Zbytečnou mravokárnost, návrhy na opravy vtipkuje Engel, aby každý opravdu zahájil sám u sebe:

Nám vždycky udává se, že by bylo dosti,
když druzí činili by svoje povinnosti
a starou dál nás cestou vlastní křehkost vodí;
tak chodilo to v světě, tak to dosud chodí:
Nuž tedy! kdo si přeje lepšit světa mravy,
nechť libo jest mu začít vlastní od opravy!

Srovnává řečníka a básníka, žertem tepaje také svoje pokusy básnické:

Mnohý řečník v mnohém klubu,
o svou sláva maje péči,
místo, co by držel řeči,
měl by držet — hubu!
Mnohý básník—to se bojím říci—
musel' sám bych výkladu se stříci.

"Starý bojovník" na jaře vypravuje dětem, žadoníčím za pohádku, čechrajícím bílou bradu, a končí:

Nuž! kdy tráva na mém vzroste
osiřelém hrobě —
zdaž i vy co přičiníte
vlasti ku porobě?!

Vím, že lid svůj neprodáte
světa za poklady —
však jiné, horší ještě
ochraňte se zrady.

Hodina už vykoupení
zahřmí volným vzduchem —
nuže!—nechť ať v době té již
nejste děti duchem!

V básni "Sloužím" uvažuje Engel o tom, jak dlužno vésti národ ke spáse, k rozkvětu:

Však přízeň lidu vrtkavá!
Hlav mnohých mysl těkavá
chce všeobsáhlou býti,
chce plnou zvůli míti,
chce vzdorem kráčet k spáse.
Hned bez díku jej ostaví,
když v odpor se mu postaví,
jinou mu cestu hláse,
kdo dřív jej vedl k spáse.

V básni "Neústupně" pobízí k jaré mysli, ke snášení příkoří, k lásce k lidu našemu. Pokračuje pak výzvou vlasteneckou a útěchou:

Všem nelze všecky přetrvat
největší oběť: setrvat, —
vlast hájit krví, statky,
a zemřít — bez památky!

Jsou farisejské oběti
své k vůli slávě jen —
ten největší je mučenník,
kdo umřel neželen —
a kdo je člověk poctivý,
pokrytství se mu protiví
a na cestu mu svítí:
Povahou rekem býti!

Dr. Čeněk Zíbrt.

Větší požadavky.

Na dělnictvo jsou kladeny stále větší požadavky, takže, zvýšena-li mzda, zvýšen i požadavek. Má-li tudíž dělník zastati to, čeho jest od něho žádáno, musí si především zachovati tělesnou sílu a bystrost mysli, energii a sebevědomí. Jakmile pozorujete, že někde něco vázne, že totiž zdraví jeho není takovým, jakým by býti mělo, nebo že nemá dosti chuti a síly k práci, musí hledati nápravy. Tu mu přijde vhod Trinerovo Léčivé Hořké Víno, protože účinkuje přímo na zažívací soustavu a skrze ni na celé tělo. Nestrávíte-li pokrm dobře, nemůžete míti čisté krve a nemáte-li čisté krve, nemůžete mít zdraví a síly. Trinerovo Léčivé Hořké Víno dá Vám nejdříve do pořádku žaludek a ostatní zažívací ústrojí, takže budete s chutí jísti a všechno dobře strávíte. Zachováte si sílu, zdraví, odvahu. Kdykoli bude něco s Vaším žaludkem, zkuste tohoto léku a budete spokojenými, šťastnými. Potřebujete-li rady, pište nám; odepíšeme hned. Lék náš obdržíte v lékárnách. Jos. Triner, 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ills.

5.75 IM. 17 KAMENOVÉ železniční hodinky

Naše pěkné 20leté hodinky z pleněného zlata s rytým loveckým plášťikem jsou nejlepší a nejspravnější a nejkrásnější hodinky, kdykoliv za tuto cenu nabídnuté. Dobry, dobře ozdobeny plášťik skvostně rytý, a vytorny kamenový strojek zaručeny na dvacet let. Natahují a řídí se bez klíčku, velkosti pro dámy nebo pány. Zvláště vhodné pro železniční zaměstnance, již potřebují spolehlivé hodinky. Bychom dokázali naši důvěru v tyto hodinky a ve váš úsudek, zašleme tyto hodinky na každou adresu na dobírku $5.75 a expresní výlohy s výsadou dokonalé prohlídky. Neshledáte-li je úplně uspokojivými, neplaťte ani centu. Krásný pozlacený dámský nebo mužský řetízek zdarma s každými hodinkami. Jedny hodinky ZDARMA koupíte-li čtyřery. Velkory dopisy buďtež adresovány na: Hej

E. D. PRETER & CO.,
22 Dearborn Street Chicago, Ill.

HOTEL PRAGUE

ČESKÝ HOSTINEC U MĚSTA PRAHY

na rohu 13. a William ul., Omaha.

Čistě a pohodlně zařízené pokoje pro cestující, opatřené úplně novým nábytkem a elektrickým světlem, jakož i výborná česká strava a vzorná obsluha. V hostinci obdržíte výtečný Storzův ležák, nejlepší druhy vín a likérů a nejjemnější doutníky.

Krajané, zavítáte-li do Omahy návštěvou, ubytujte se v hotelu Praha a ušetříte nejen peněz, ale zbavíte se všelikých nesnází. O hojnou přízeň krajanů žádá

Tel. A 1814. 25tf JOSEF MARUŠÁK.

Metz Bro's Brewing Co.

Nejstarší pivovar v Omaze

TELEFON DOUGLAS 119.

Vaří nejlepší pivo soudkové i lahvové na celém světě.

Pro stůl.

Ti, kdož dovedou oceniti výborný stolní nápoj oblíbí si zajisté naše "GOLD TOP" lahvové pivo. Jest lehké, perlicí se a řízné a jako jest zdravé, jest i chutné. Vyrobeno jest z nejlepšího chmele, vybraného ječmene a čisté vody—není v něm ani jediné přísady, jež by byla škodlivá neb nezdravá. Není to laciné pivo v nižádném smyslu, ale jest to jedno z nejlepších, a ti, kteříž je jednou okusili, stali se řádnými našimi zákazníky.

Dodává se v bednách a sice v lahvích kvartových neb paintových. Objednejte si u svého obchodníka aneb telefonem.—Tel. Omaha 1542; So Omaha 8.

JETTER BREWING CO., vaří a lahvují výborné pivo

SOUTH OMAHA NEB

Riley Brothers Co.

VELKOOBCHODNÍCI

Likéry a doutníky

Old Military Rye --- Diamond R Rye
N. B. Archer Bourbon.

1118 Farnam St. OMAHA.

Willow Springs Pivovar

dává

ZELENÉ "TRADING STAMPS"

Za $1.50 zelených Trading Stamps s každou bednou
STARS & STRIPES
(2 tucty pintových lahví) —cena
$1.25

Za $3.00 zelených Trading Stamps s každou bednou
STARS & STRIPES
(2 tucty kvartových lahví) —cena
$2.25

Pamatujte! Kromě toho, že dostanete nejlepší lahvové pivo, dostanete též dvojnásobnou hodnotu v zelených "Trading Stamps."

1407 Harney Street:

Objednejte si poštou neb telefonem Douglas 1306 nebo 1685.

A. N. Frick & Son Co.

Velkoobchodníci a importéři

LIHOVIN & LIKÉRŮ.

Nástupci firmy: L. Kirscht Sr., Frick Herbeis.

Tel. 544. 1001 Farnam ul., Omaha.